

Η κοινωνική ασφάλιση στην Ελλάδα παρέχεται υπό διττή μορφή: η πρώτη έγκειται στην υποχρεωτική, η οποία προστατεύεται ειδικότερα από το άρθρο 22 παρ. 4 του Συντάγματος, η δεύτερη στην προαιρετική ασφάλιση. Η κοινωνική ασφάλιση παρέχεται είτε από φορείς με ιδιαίτερη νομική προσωπικότητα, είτε από υπηρεσίες ή ειδικούς λογαριασμούς άλλων νομικών προσώπων. Κατά κανόνα, οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης λειτουργούν με τη μορφή αυτοτελών ΝΠΔΔ, προβλέπεται όμως η λειτουργία φορέων κοινωνικής ασφάλισης ως ΝΠΙΔ, είτε κατόπιν νομοθετικού χαρακτηρισμού τους ως τέτοιων, κατά την ίδρυση τους, είτε κατόπιν ιδιωτικής πρωτοβουλίας^[1]. Πιο συγκεκριμένα, υπό συμβατικό καθεστώς λειτουργούν τα αλληλοβοηθητικά σωματεία (ταμεία) που ιδρύθηκαν από επαγγελματικά σωματεία εργαζομένων και αποσκοπούν ιδίως στην παροχή εισοδηματικών ενισχύσεων και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στα μέλη τους.

Συνταγματικό έρεισμα της υπό συμβατικό καθεστώς επικουρικής κοινωνικής ασφάλισης συνιστά το **άρθρο 12 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνει το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι των ελλήνων**, το δικαίωμα τους να συνιστούν ενώσεις και σωματεία με μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί είτε με σύσταση ενώσεων άνευ νομικής προσωπικότητας, είτε με τη σύσταση αυτοτελών ΝΠΙΔ, σωματειακής μορφής, όπως είναι τα αλληλοβοηθητικά ταμεία.

Τα αλληλοβοηθητικά ταμεία συνιστούν αυτοτελή ΝΠΙΔ, με ίδια νομική προσωπικότητα. Αποτελούν ιδιωτικούς ασφαλιστικούς οργανισμούς επικουρικής ασφάλισης, χωρίς να ασκούν εξουσία και λειτουργούν ως σωματεία^[2]. Σκοπός των αλληλοβοηθητικών σωματείων είναι κατά βάση η παροχή ασφαλιστικής κάλυψης στα μέλη του και σε ορισμένες περιπτώσεις η παροχή ειδικών βοηθημάτων υπό μορφή εφάπαξ βοήθηματος ή επικουρικής σύνταξης. Λειτουργούν υπό μορφή σωματείου και διέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 21 του Ν. 281/1914 «περί σωματείων» και τα άρθρα 33-39 του β.δ. της 15/20.05.1920, από τις διατάξεις των Καταστατικών τους και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα (άρθρα 78- επόμενα ΑΚ). Η συμμετοχή σε αυτά και γενικά στην προαιρετική ασφάλιση αφήνεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων και είναι ελεύθερη βάσει του άρθρου 12 παρ. 1 Σ^[3]. Συγκεκριμένα, Το **Αλληλοβοηθητικό Ταμείο Υγείας Προσωπικού Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος (εφεξής Τ.Υ.Π.Α.Τ.Ε. ή Ταμείο)** ιδρύθηκε με την υπ' αριθμ. 7637/1934 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών, μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Επαγγελματικού Σωματείου με την επωνυμία «Σύλλογος Υπαλλήλων της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος», ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, έχοντας αυτοτελή νομική προσωπικότητα. Σκοπός του είναι η παροχή, ίσης και χωρίς διάκριση, περίθαλψης, αρωγής και κοινωνικής πρόνοιας οποιασδήποτε μορφής στα μέλη του, όπως η ιατρική, οδοντιατρική, νοσοκομειακή περίθαλψη, επιδόματα και βοηθήματα κάθε μορφής κ.α.

Οι παρέχουσες επικουρική κοινωνική ασφάλιση ενώσεις περιουσίας ονομάζονται συνήθως ειδικοί λογαριασμοί επικουρικής ασφάλισης, οι οποίες συνιστώνται κατά βάση με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος και του προσωπικού του. Οι ειδικότεροι κανόνες τους διαμορφώνονται δικαιοπρακτικώς, σύμφωνα με το καταστατικό του σωματείου και τον κανονισμό/καταστατικό του ειδικού αυτού λογαριασμού. Η όλη λειτουργία τους στηρίζεται στην αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων σύμφωνα με το άρθρο 361 του Αστικού Κώδικα, ως ειδικότερη έκφραση του άρθρου 12 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο διασφαλίζει το δικαίωμα της συνένωσης αλλά και του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος για την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας.

Στα πλαίσια του Τ.Υ.Π.Α.Τ.Ε. συστήθηκαν και λειτουργούν ο αυτοδιοικούμενος Λογαριασμός με την επωνυμία «**Ειδικός Λογαριασμός Επικούρησης Μελών (εφεξής Ε.Λ.Ε.Μ ή Επικουρικό)**» με σκοπό την παροχή μηνιαίας επικούρησης και λοιπών παροχών στα μέλη του, συνταξιούχους του πρώην ΤΣΠ ΑΤΕ, αλλά και ο Λογαριασμός με την επωνυμία «**Ειδικός Λογαριασμός Αποκατάστασης Τέκνων (εφεξής Ε.Λ.Α.Τ.)**» με σκοπό την ασφαλιστική κάλυψη και την αποκατάσταση των τέκνων των οποίων οι γονείς είναι ασφαλισμένοι στο πρώην ΤΣΠ ΑΤΕ.

Σημειωτέον ότι στις 27 Ιουλίου 2012 (ΦΕΚ Β' 2209/27.07.2012) επετεύχθη κατόπιν ειδικής συμφωνίας, η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων του υπό ειδική εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.» στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.». Έτσι, το προσωπικό της πρώην Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος απολύθηκε και επαναπροσλήφθηκε την 27η.07.2012 από την Τράπεζα Πειραιώς.

II. Ερώτημα:

Μας ετέθη το κατωτέρω ερώτημα από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Συνταξιούχων Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος, ενόψει της επικείμενης τροποποίησης του Καταστατικού του ΤΥΠΑΤΕ αλλά και των κανονισμών λειτουργίας του ΕΛΕΜ και του ΕΛΑΤ:

Είναι εφικτό τα έκτακτα μέλη (συνταξιούχοι) του ΤΥΠΑΤΕ να αποκτήσουν τα ίδια δικαιώματα με τα τακτικά μέλη του (εν ενεργεία εργαζόμενοι), ως προς το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι αλλά και γενικότερα όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη λειτουργία και το μέλλον του Ταμείου και των ειδικών λογαριασμών του?

III. Οι κρίσιμες διατάξεις:

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Υ.Π.Α.Τ.Ε.

Άρθρο 4

ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ

Τα μέλη του Ταμείου διακρίνονται σε τακτικά, έκτακτα και επίτιμα.

1. Τακτικά μέλη είναι:

α) *Οι εργαζόμενοι στην ΑΤΕ με σχέση εξηρητημένης εργασίας και με πλήρη, συνεχή και τακτική απασχόληση.*

β).....

γ).....

1. Έκτακτα μέλη είναι:

α) *Οι μετά ενεργό υπηρεσία στην ΑΤΕ και τις εταιρίες του εδ. γ' της παρ. 1 συνταξιοδοτούμενοι. Όσοι από αυτούς δεν είναι ασφαλισμένοι στο Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού της ΑΤΕ, συνεχίζουν να υπάγονται στην ασφάλιση του Ταμείου, υπό την προϋπόθεση όμως ότι θα προκαταβάλλουν οι ίδιοι στο Ταμείο την εισφορά, τόσο του εργοδότη όσο και του εργαζομένου, ανάλογη και αντίστοιχη με αυτήν που καταβάλλεται για τους ασφαλισμένους στο Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού της ΑΤΕ, σύμφωνα με τον Οργανισμό της ΑΤΕ, και για ανάλογο προς την ηλικία τους χρόνο.*

Η μετάταξη των προσώπων που αναφέρονται στην παρ. 1 από την κατηγορία των τακτικών στην κατηγορία των εκτάκτων μελών γίνεται αυτοδικαίως και χωρίς καμία διαδικασία.

β) Οι Διοικητές και Υποδιοικητές της ΑΤΕ, αν το επιθυμούν, κατά τη διάρκεια της ενεργού υπηρεσίας τους στην Τράπεζα και μετά, εφόσον παίρνουν σύνταξη από το Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού της ΑΤΕ.

Άρθρο 10

ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΔΟΧΩΝ- ΕΠΑΝΕΓΓΡΑΦΗ

1. Εργαζόμενοι που γίνονται συνταξιούχοι παραμένουν ασφαλισμένοι, εκτός αν δηλώσουν γραπτά ότι επιθυμούν τη διαγραφή τους από το Ταμείο.

Άρθρο 12

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΚΛΑΔΟΥ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Οι εισφορές υπολογίζονται επί του συνόλου των αποδοχών του αμέσως ασφαλισμένου:

1. Εργοδοτική εισφορά:

α) Η εργοδοτική εισφορά 6,25% που καταβάλλεται από την ΑΤΕ για τους εργαζομένους σε αυτήν και που μπορεί να αυξηθεί με απόφαση της Διοίκησης της.

.....

2. Εισφορές εργαζομένων:

α) Εισφορά των τακτικών μελών που ορίζεται σε ποσοστό 2% επί του συνόλου των αποδοχών τους.

.....

5.Εισφορά συνταξιούχων

α) Εισφορά 2% επί του συνόλου των καταβαλλόμενων αποδοχών ή σύνταξης και επικούρησης των έκτακτων μελών, που δεν μπορεί να υπολείπεται της αντίστοιχης εισφοράς των ακαθάριστων βασικών αποδοχών του 10ου κλιμακίου του κύριου προσωπικού του ενιαίου μισθολογίου των Τραπεζοϋπαλλήλων.

β) Το Διοικητικό Συμβούλιο, εφόσον το υπαγορεύουν οικονομικά δεδομένα, μπορεί να θεσπίσει εισφορά των συνταξιούχων της κατηγορίας του άρθρου 127 του Οργανισμού της ΑΤΕ (ηλικίας μέχρι 65

ετών) εισφορά 2% επί του συνόλου των καταβαλλόμενων αποδοχών ή σύνταξης και επικούρησης των εκτάκτων μελών, που δεν μπορεί να υπολείπεται της αντίστοιχης εισφοράς των ακαθάριστων βασικών αποδοχών του 10ου κλιμακίου του κύριου προσωπικού του ενιαίου μισθολογίου των Τραπεζοϋπαλλήλων.

γ) Εισφορά των συνταξιούχων του άρθρου 5 παρ. 4 οριζόμενη σε ποσοστό 2% επί του συνόλου των καταβαλλόμενων σύνταξης και επικούρησης.

δ) Στην περίπτωση που καταβάλλονται εκτός της σύνταξης και αποδοχές από άλλη πηγή, το ποσοστό εισφοράς υπολογίζεται επί της αρχικής σύνταξης και όχι αυτής που τυχόν μειώνεται σε εφαρμογή του νόμου για το ανώτατο ύψος αποδοχών.

Άρθρο 20

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ –ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΣΕ ΣΩΜΑ

1.Μέλη Δ.Σ. Το Ταμείο διοικείται από δεκατριαμελές Διοικητικό Συμβούλιο απαρτιζόμενο από ένδεκα (11) τακτικά και δύο (2) έκτακτα (συνταξιούχους) μέλη, που εκλέγονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 36 και επόμενα.

2. Συγκρότηση Δ.Σ. Το Δ.Σ. συγκροτείται από τον Πρόεδρο, τους Α' και Β' Αντιπροέδρους, το Γεν. Γραμματέα, τον Αναπληρωτή Γεν. Γραμματέα και τα υπόλοιπα μέλη ως Συμβούλους.

3.Προεδρείο Δ.Σ. Ο Πρόεδρος, οι Αντιπρόεδροι, ο Γενικός Γραμματέας και ο Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας αποτελούν το «Προεδρείο» του Διοικητικού Συμβουλίου.

4.Μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την ανακήρυξή τους από την Κεντρική Εφορευτική Επιτροπή, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, με πρωτοβουλία του μέλους που συγκέντρωσε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης από τα τακτικά μέλη από το ψηφοδέλτιο που πλειοψήφισε, καλούνται και συνεδριάζουν υπό την Προεδρία του με μοναδικό θέμα τη συγκρότηση τους σε σώμα, εκλέγοντας με μυστική ψηφοφορία το Προεδρείο. Στη συνέχεια, αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους.

Τα προερχόμενα από τους συνταξιούχους μέλη, έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν, αλλά όχι του εκλέγεσθαι.

Άρθρο 22

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

1.Αρμοδιότητες

Το Διοικητικό Συμβούλιο διοικεί το Ταμείο, διαχειρίζεται την περιουσία και τα συμφέροντα του και αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν στην εκπλήρωση των σκοτών του, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στο Καταστατικό αυτό και στη νομοθεσία περί Σωματείων.

Άρθρο 30

ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΟΥΝ ΣΤΙΣ ΓΕΝΙΚΕ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ

Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στο Καταστατικό αυτό, σε όλες τις Γενικές Συνελεύσεις ισχύουν οι παρακάτω κανόνες:

.....

2. Απαρτία

*Η Γ.Σ. έχει απαρτία, που διαπιστώνεται κατά την έναρξη των εργασιών της, και αποφασίζει εγκύρως επί όλων των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, **αν παρευρίσκεται το 1/30 τουλάχιστον των τακτικών μελών.***

.....

3.

4. Μέλη των Οργάνων του Ταμείου, που δεν είναι τακτικά μέλη μετέχουν στις Γενικές Συνελεύσεις αυτοδικαίως και με δικαίωμα λόγου, όχι όμως και ψήφου.

ΑΡΘΡΟ 32

ΕΚΤΑΚΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

1. Έκτακτη Γενική Συνέλευση συγκαλείται:

....

γ) Μετά από αίτηση τακτικών μελών (οπουδήποτε και αν υπηρετούν) των οποίων ο αριθμός είναι ίσος με το ένα εικοστό πέμπτο (1/25) των τακτικών μελών που έχουν δικαίωμα ψήφου.

ΑΡΘΡΟ 33

ΑΠΟΦΑΣΗ Γ.Σ. ΜΕ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

1. Για την τροποποίηση του καταστατικού αυτού απαιτείται η παρουσία τακτικών μελών ίση με το ½ τουλάχιστον του αριθμού των μελών που έχουν δικαίωμα ψήφου και εργάζονται στην Αθήνα και τον Πειραιά..... υπό την προϋπόθεση ότι ο αριθμός τους θα είναι τουλάχιστον ίσος με το εβδομήντα τοις εκατό του αριθμού των τακτικών μελών.

IV. Απάντηση:

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω αναφερθέντα, τα μέλη του Ταμείου διαχωρίζονται σε δύο κατηγορίες, στα τακτικά και έκτακτα μέλη (άρθρο 4 του Καταστατικού του Ταμείου), ήτοι τους εργαζομένους της πρώην ΑΤΕ και τους συνταξιούχους της ΑΤΕ, οι οποίοι καταβάλουν εισφορές προς το Ταμείο. Το Ταμείο διοικείται από δεκατριαμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο απαρτίζεται από 11 τακτικά μέλη και 2 έκτακτα μέλη- συνταξιούχους (άρθρο 20). Παρόλα αυτά, τα 2 έκτακτα μέλη, μπορούν να ψηφίζουν αλλά δεν απολαμβάνουν του δικαιώματος του εκλέγεσθαι στο Προεδρείο του Διοικητικού Συμβουλίου (άρθρο 20 παρ. 4, εδ. β'). Επίσης, τα έκτακτα μέλη έχουν μεν δικαίωμα λόγου αλλά δεν έχουν το δικαίωμα ψήφου στις Γενικές Συνελεύσεις του Ταμείου (άρθρο 30 κ.α.) και δεν έχουν το δικαίωμα με τη ψήφο τους και τη συμμετοχή τους να λαμβάνουν καθοριστικές για το Ταμείο αποφάσεις, όπως η τροποποίηση του Καταστατικού του (άρθρο 33 παρ. 1).

Στην ουσία, δημιουργείται ανεπίτρεπτος διαχωρισμός των μελών σε κατηγορίες, δημιουργούνται μέλη 2 ταχυτήτων: από τη μια οι εν ενεργεία πρώην εργαζόμενοι της ΑΤΕ, τακτικά μέλη του Ταμείου, οι οποίοι έχουν απεριόριστα δικαιώματα στη λειτουργία του ΤΥΠΑΤΕ, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να εκλέγονται στο Προεδρείο του Δ.Σ. του Ταμείου αλλά και να καθορίζουν αποφασιστικά με τη ψήφο τους στις Γενικές Συνελεύσεις και αλλού τη πορεία και την εξέλιξη του Ταμείου. Από την άλλη, οι συνταξιούχοι της ΑΤΕ, πρώην εργαζόμενοι της ΑΤΕ, τα έκτακτα μέλη του Ταμείου, οι οποίοι έχουν περιορισμένα δικαιώματα όσον αφορά τη συμμετοχή τους στο Ταμείο: Ναι μεν μπορούν περιορισμένα να εκλέγονται ως μέλη του Δ.Σ. του Ταμείου (το καταστατικό αναφέρει ότι 2 από τα συνολικά 13 μέλη που το απαρτίζουν είναι συνταξιούχοι) αλλά δε μπορούν να απαρτίζουν/εκλέγονται στο Προεδρείο του Ταμείου, ναι μεν μπορούν να συμμετέχουν στις Γενικές Συνελεύσεις του Ταμείου χωρίς όμως ουσιαστική συμβολή, αφού δεν έχουν τη δυνατότητα να καθορίζουν με τη ψήφο τους το αποτέλεσμα αυτών.

Προκύπτει καταφανώς, ότι τα μέλη του Ταμείου δεν είναι ισότιμα μεταξύ τους, χωριζόμενα σε τακτικά και έκτακτα μέλη, μέλη με δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι και μέλη με δικαίωμα εκλέγειν αλλά όχι εκλέγεσθαι. Αφ' ής στιγμής και οι δύο κατηγορίες μελών (τακτικά- έκτακτα) υποχρεούνται, για τη

παραμονή τους στο ΤΥΠΑΤΕ, να καταβάλουν εισφορές (άρθρο 12 παρ. 9 του Καταστατικού του ΤΥΠΑΤΕ), δικαιούνται την ίση μεταχείριση τους στο Ταμείο Υγείας και στα δικαιώματα που προκύπτουν από τη συμμετοχή τους σε αυτό.

Η διαφορετική αντιμετώπιση μελών που είναι εργαζόμενοι και μελών που έχουν συνταξιοδοτηθεί, προσκρούει σε θεμελιώδεις διατάξεις του Συντάγματος:

∅ Στο άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται: «Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας».

∅ Στο άρθρο 4 παρ. 1 Συντ. ορίζεται: «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου».

∅ Στο άρθρο 5 παρ. 1 Συντ.: «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη».

∅ Στο άρθρο 12 παρ. 1 Συντ.: «Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα να συνιστούν ενώσεις και μη κερδοσκοπικά σωματεία, τηρώντας τους νόμους, που ποτέ όμως δεν μπορούν να εξαρτήσουν την άσκηση του δικαιώματος αυτού από προηγούμενη άδεια».

∅ Στο άρθρο 23 παρ. 1 Συντ.: «Το Κράτος λαμβάνει τα προσήκοντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου».

∅ Στο άρθρο 25 παρ. 1 Συντ. : «Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει αν προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το Νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας».

Ο διαχωρισμός ανάμεσα σε τακτικά και έκτακτα μέλη, ο οποίος δεν δικαιολογείται από κανένα νόμιμο λόγο, αντιβαίνει σε όλες τις παραπάνω θεμελιώδεις διατάξεις του Συντάγματος. Προσβάλλονται θεμελιώδη αγαθά των συνταξιούχων, θεμελιώδεις διατάξεις του κράτους δικαίου, των αρχών της ισότητας, της ανάπτυξης της προσωπικότητας και του δικαιώματος του «συνεταιρίζεσθαι». Είναι ανεπίτρεπτη και παράνομη η διάκριση ανάμεσα σε τακτικά και έκτακτα μέλη, όταν γίνονται διακρίσεις στη λειτουργία του ΤΥΠΑΤΕ και στο δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Αναλυτικότερα:

Παραβιάζεται κατά πρώτο λόγο η αρχή της ισότητας και της ίσης μεταχείρισης, η οποία συνιστά θεμελιώδες αγαθό και γενική αρχή του δικαίου. Το κανονιστικό περιεχόμενο της αρχής της ισότητας έχει την έννοια της εξομοίωσης των προσώπων που βρίσκονται σε όμοιες καταστάσεις. Η αρχή αυτή δεσμεύει τόσο τον νομοθέτη όσο και τη διοίκηση, ώστε να διασφαλίζεται η ισότητα όχι μόνο των πολιτών ενώπιον του νόμου, αλλά και του νόμου ενώπιον των πολιτών. Απαραίτητο μεθοδολογικό εργαλείο για την επεκτατική εφαρμογή της ευνοϊκής ρύθμισης και σε άλλες περιπτώσεις είναι το κριτήριο της αναλογικής ερμηνείας. Επομένως, με την αδικαιολόγητη και αβάσιμη διάταξη του καταστατικού, η οποία διακρίνει τα μέλη του ΤΥΠΑΤΕ σε τακτικά και έκτακτα, παραβιάζεται καταφανώς η αρχή της ισότητας μεταξύ των μελών του Ταμείου και τίθενται σε δεύτερη μοίρα οι συνταξιούχοι-έκτακτα μέλη αυτού.

Στην προκειμένη περίπτωση, η οικονομική συνεισφορά είτε του εν ενεργεία προσωπικού, είτε των συνταξιούχων, προσωπικού της πρώην ΑΤΕ είναι στο ίδιο ποσοστό. Οι ανάγκες για παροχές υγείας και επικούρησης προφανώς είναι μεγαλύτερες από τους εν ενεργεία. Είναι παράνομο, ηθικά και νομικά, να γίνεται διάκριση ιδιαίτερα στο δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, καθώς και στο δικαίωμα έκφρασης με την ψήφο στις Γενικές Συνελεύσεις.

Περαιτέρω, στο άρθρο 2 παρ. 1 και 5 παρ. 1 του Συντάγματος, κατοχυρώνονται ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του κάθε ανθρώπου καθώς και η ελευθερία της ανάπτυξης της προσωπικότητας του. Με τα εν λόγω άρθρα του καταστατικού του ΤΥΠΑΤΕ, τα οποία παρέχουν ευρύτερες εξουσίες στα τακτικά μέλη εις βάρος των εκτάκτων μελών, παραβιάζονται οι παραπάνω αρχές, διότι δεν λαμβάνονται υπόψη και δεν ακούγονται τα έτερα μέλη του Ταμείου, οι συνταξιούχοι, οι οποίοι απαρτίζουν μια μεγάλη μερίδα των μελών του. Είναι αδικαιολόγητες οι ρυθμίσεις οι οποίες εισάγουν δυσμενή διάκριση ανάμεσα στα τακτικά και έκτακτα μέλη του Ταμείου, εφόσον από πουθενά δεν προκύπτει για ποιο συγκεκριμένο λόγο γίνεται αυτός ο διαχωρισμός, ιδίως από τη στιγμή που ισότιμα συμμετέχουν όλα τα μέλη στην πληρωμή των εισφορών του Ταμείου. Παραβιάζεται με αυτόν τον τρόπο, εκτός από την αρχή της ισότητας και ο πυρήνας της αξίας αλλά και της αξιοπρέπειας των συνταξιούχων, οι οποίοι, ναι μεν οφείλουν να πληρώνουν εισφορές κανονικά και εγκαίρως στο Ταμείο, αλλά δεν συμμετέχουν στην λήψη των αποφάσεων οι οποίες είναι καθοριστικές για το Ταμείο και το μέλλον αυτού.

Το ΤΥΠΑΤΕ συνιστά Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, με σωματειακή συγκρότηση, το οποίο λειτουργεί με βάση τις διατάξεις για τα Αλληλοβοηθητικά Σωματεία, συμπληρωματικά με βάση τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί Αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας αλλά κυρίως με βάση τις καταστατικές του διατάξεις. **Σε καμία περίπτωση, δεν συνιστά συνδικαλιστική οργάνωση, ώστε να μπορούν να τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις του ν. 1264/1982 με τίτλο «Εκδημοκρατισμό συνδικαλιστικού κινήματος- Συνδικαλιστικές ελευθερίες», οι οποίες οργανώνουν τη δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεων και τη λειτουργία τους.**

Οι προβαλλόμενοι –ενδεχόμενα- ισχυρισμοί ότι η διάκριση μεταξύ τακτικών και εκτάκτων μελών επιβάλλεται από τους απαγορευτικούς κανόνες του ν. 1264/1982 είναι αβάσιμοι:

Πρώτον, διότι το ΤΥΠΑΤΕ είναι ΝΠΙΔ, λειτουργεί με τους νομοθετικές διατάξεις και τους κανόνες που προαναφέρθηκαν και όχι συνδικαλιστική οργάνωση που ενδεχόμενα θα μπορούσε να προκληθεί θέμα για την ένταξη ή όχι συνταξιούχων ως μελών.

Δεύτερον, το ότι ο ν. 1264/1982 με το άρθρο 4 παρ. 5 δίνει τη δυνατότητα στα Σωματεία να ιδρύουν φορείς για παροχές Υγείας, από πουθενά δε προκύπτει ότι απαγορεύεται η συμμετοχή συνταξιούχων, ούτε βέβαια η περιορισμένη εκπροσώπηση στο Δ.Σ., ο περιορισμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

Τρίτον, τόσο η θεωρία όσο και η πάγια νομολογία έχουν αποδεχθεί ότι η μη συμμετοχή των συνταξιούχων στις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων έγκειται στο ότι ο ν. 1264/1982 απαιτεί τα μέλη των Σωματείων να έχουν ενεργή εργασιακή σχέση εξαρτημένης εργασίας. Στην προκειμένη περίπτωση το ΤΥΠΑΤΕ δεν είναι Σωματείο- που να διέπεται στη λειτουργία του από το ν. 1264/1982- ούτε εργοδοτική οργάνωση και προφανώς οι συνταξιούχοι δεν χρειάζεται να αποδείξουν ότι έχουν ενεργή σχέση εξαρτημένης εργασίας. Συνεπώς, ο λόγος ότι ο ν. 1264/1982 μας απαγορεύει να καθίστανται τα μέλη ισότιμα στο ΤΥΠΑΤΕ και να απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα είναι παντελώς αυθαίρετος και νόμω αβάσιμος. Ούτε δύναται να θεμελιωθεί η διάκριση μεταξύ των εν ενεργεία και των συνταξιούχων μελών όταν η συνεισφορά είναι η ίδια. Επίσης, δεν είναι σοβαρός λόγος ότι υπάρχει και εισφορά από τον εργοδότη, την πρώην ΑΤΕ, διότι η εισφορά αυτή θα δίνονταν σε οποιαδήποτε ασφαλιστικό ταμείο για την παροχή υγείας και αν ήταν ενσωματωμένοι οι συνταξιούχοι. Επιπλέον πρέπει να επισημανθεί ότι το κεφάλαιο, τα περιουσιακά στοιχεία του ΤΥΠΑΤΕ, σχηματίσθηκαν με εισφορές τόσο των εργαζομένων όσο και του εργοδότη. Καθ' όλη τη διάρκεια της απασχόλησης στην ΑΤΕ οι σημερινοί συνταξιούχοι κατέβαλαν τις εισφορές τους όπως και η ΑΤΕ για λογαριασμό όλων. Στην αλληλεγγύη των γενεών και ιδιαίτερα στο χώρο της Υγείας δεν επιτρέπονται διακρίσεις.

Τέταρτον, σε μια συνδικαλιστική οργάνωση ενυπάρχει το στοιχείο της διεκδίκησης και της αντιπαράθεσης με τους εκάστοτε εργοδότες. Τα αλληλοβοηθητικά σωματεία όμως, όπως εν προκειμένω και το ΤΥΠΑΤΕ, επιδιώκουν με τη βοήθεια των μελών τους τη συνεργασία με τους εκάστοτε εργοδότες προκειμένου να επιτευχθεί αποτελεσματικά ο σκοπός για τον οποίο έχουν συσταθεί, οι εκάστοτε καταβολές παροχών και άλλων βοηθημάτων. Επίσης, οι πόροι στις συνδικαλιστικές

οργανώσεις προέρχονται μόνο από εισφορές των μελών τους, σε αντίθεση με τους πόρους στα αλληλοβοηθητικά ταμεία, οι οποίοι προέρχονται και από εισφορές –πέραν των μελών- των εργοδοτών. Σε κάθε περίπτωση, τυχόν εξομοίωση των αλληλοβοηθητικών σωματείων προς τις συνδικαλιστικές οργανώσεις απάδει προδήλως προς το άρθρο 5 παρ. 4 του ν. 1264/1982, κατά το οποίο απαγορεύεται στις συνδικαλιστικές οργανώσεις να δέχονται εισφορές ή ενισχύσεις από εργοδότες ή εργοδοτικές οργανώσεις, έστω και αν προορίζονται για την ικανοποίηση του σκοπού του σωματείου[4]. Συμπερασματικά, το ΤΥΠΑΤΕ, αλλά και κάθε αλληλοβοηθητικό σωματείο δεν συνιστά συνδικαλιστική οργάνωση, αλλά ιδιωτικό ασφαλιστικό οργανισμό.

Συμπερασματικά:

Οι συνταξιούχοι, πρώην εργαζόμενοι της ΑΤΕ, έχουν δικαίωμα να θεωρούνται ισότιμα μέλη του ΤΥΠΑΤΕ σε σχέση με τους εν ενεργεία εργαζομένους, υπαλλήλους της πρώην ΑΤΕ. Σε κανένα ΝΠΙΔ, δεν υπάρχει διαχωρισμός μεταξύ του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, μεταξύ συνταξιούχων και εν ενεργεία εργαζομένων. Εν προκειμένω, υπάρχει άνιση μεταχείριση μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών, η οποία προσκρούει σε θεμελιώδη άρθρα του Συντάγματος (άρθρα 2, 4, 5, 12, 25 του Συντάγματος).

Εφόσον οι αντίστοιχες διατάξεις του καταστατικού του ΤΥΠΑΤΕ αλλά και των ειδικών λογαριασμών του Ταμείου (ΕΛΕΜ, ΕΛΑΤ) δημιουργούν άνιση μεταχείριση μεταξύ των μελών του (τακτικών και εκτάκτων), παρέχεται η δυνατότητα αλλά και **επιβάλλεται να τροποποιηθούν αυτές καταλλήλως προς σκοπό ίσης μεταχείρισης και αντιμετώπισης όλων των μελών τους.**

Σε κάθε περίπτωση, ο παραγκωνισμός μιας τόσο σημαντικής και ευαίσθητης μερίδας πρώην εργαζομένων της ΑΤΕ και νυν συνταξιούχων, από το «κοινωνικό γίνεσθαι» και τις εξελίξεις του Ταμείου Υγείας, το οποίο μάλιστα τους αφορά άμεσα, επειδή πρόκειται κατά κόρον για άτομα μεγάλης ηλικίας, οι οποίοι έχουν άμεση ανάγκη προς οποιαδήποτε μορφής περίθαλψη είναι αν μη τι άλλο, εκτός από αντισυνταγματική, όπως αυτό εκτέθηκε αναλυτικώς παραπάνω, αβάσιμη αλλά και ανέντιμη. Καθίσταται επιτακτική η ανάγκη, ενόψει της επικείμενης τροποποίησης του καταστατικού του Ταμείου αλλά και των ειδικών λογαριασμών του (ΕΛΕΜ, ΕΛΑΤ), η Γενική Συνέλευση του οποίου θα συνεδριάσει προς το σκοπό αυτόν την 6η Απριλίου, να τροποποιηθούν όλα τα άρθρα που παραβιάζουν τα δικαιώματα των συνταξιούχων στο ΤΥΠΑΤΕ –και στους ειδικούς λογαριασμούς- και που δημιουργούν μέλη 2 ταχυτήτων, προκειμένου να υπάρξει ισορροπία στις σχέσεις του Ταμείου. Πρόκειται περί επιβεβλημένης κίνησης, προκειμένου να αποκατασταθεί η ισότητα και η ομαλότητα αλλά και η νομιμότητα στις σχέσεις μεταξύ των μελών του.

Διαφορετικά σε κάθε περίπτωση υπάρχει η νόμιμη καθ' όλα δυνατότητα να απαιτήσουν τα έκτακτα μέλη – οι συνταξιούχοι- και δικαστικά την ισότιμη συμμετοχή τους στη λειτουργία, εκπροσώπηση και το μέλλον του Ταμείου.

Αθήνα, 22 Μαρτίου 2013

Οι γνωμοδοτούντες Δικηγόροι

ΛΟΥΚΑΣ Θ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ANNA Κ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

[1] Άρθρο των Ξενοφώντα Κοντιάδη και Γεωργίου Μπαμπέτα με τίτλο «Άσκηση κερδοσκοπικής δραστηριότητας από αλληλοβοηθητικά σωματεία», περιοδικό Ελληνική Δικαιοσύνη, τεύχος 50/2009, σελ. 42

[2] Αποφάσεις 548/2012, 813/2011, 426/2010, 1466/1999 Αρείου Πάγου (ΝΟΜΟΣ)

[3] Το από 17.1.2011 γνωμοδοτικό σημείωμα δικηγορικού γραφείου Παπακωνσταντίνου- Κουτσίμπου- Κατρούγκαλου κ.α. , σελ. 11

[4] Ο.π., άρθρο στην Ελληνική Δικαιοσύνη, σελ. 47